

Дженніфер
Вайнер

Якщо доля
постійно зводить вас разом,
хіба це не знак?

Коло Куди Кохаети

Jennifer Weiner

Who
do you love

Дженніфер Вайнер

Коло
Коти
Кохати

Харків

Vivat
ВИДАВНИЦТВО

2021

УДК 821.111(73)
В14

Серія «Художня література»

Уперше опубліковано *Atria Books*,
підрозділом *Simon & Schuster, Inc.*

Перекладено за виданням:
Weiner, Jennifer. *Who do you love* / Jennifer Weiner. —
New York : Atria Books, 2015. — 400 p.

Переклад з англійської *Дарини Березіної*

Дизайнер обкладинки *Світлана Кривошеї*

Вайнер Дж.

В14 Кого ти кохаєш / Дженніфер Вайнер ; пер. з англ. Д. Березіної. — Х. : Віват, 2021. — 464 с. — (Серія «Художня література», ISBN 978-966-942-826-4).

ISBN 978-966-982-603-9 (PDF)

ISBN 978-966-982-276-5 (укр.)

ISBN 978-1-4516-1781-8 (англ.)

Вечір у лікарні, доленосна зустріч. Восьмирічні Рейчел та Енді випадково стикаються в коридорі. Дівчинка має вроджену ваду серця й уже звикла до цих палат, а от хлопчик збентежений, бо в лікарні він сам, без батьків, з переломом руки. Вони й не сподівались побачитися знову. Такі цілком різні: вона виросла в затишній заможній родині, а його виховувала небагата мати-одиначка. Через хворе серце їй не до занять спортом, а він один з найкращих атлетів. Але їхні зустрічі та розставання не припиняються, поки кожен з них закінчує школу, бере шлюб і розлучається, буде кар'єру... Колись Рейчел та Енді таки доведеться визначитись, кого ж вони кохають і чи варто їм бути разом.

УДК 821.111(73)

ISBN 978-966-982-603-9 (PDF)

ISBN 978-966-942-826-4 (серія)

ISBN 978-966-982-276-5 (укр.)

ISBN 978-1-4516-1781-8 (англ.)

© Jennifer Weiner, Inc., 2015

© ТОВ «Видавництво “Віват”», видання українською мовою, 2021

Біллові

Я побрався з Ісідою в травні, п'ятого дня,
та подружжя моє тривало недовго.
Сміло зрізав волосся й гайнув собі навмання
в дикий край, щоб знайти непохибну дорогу.

Боб Ділан, «Ісіда»

ПРОЛОГ

РЕЙЧЕЛ

2014

— **Р**ейчел?
Не відповідаю. Заплющую очі, затамовую дух і відчайдушно сподіваюся: хай там хто стовбичить зараз за дверима, ця людина вирішить, що мене немає, і заберецься геть.

Тук-тук-тук. Мене знову кличуть на ім'я:

— Рейчел, ти тут?

Глибше запорпуюся в простирадла. Білизна в мене вшукана, ляна — подарунок на весілля, — і з кожним пранням вона лише стає шовковистішою. Накриваю голову подушкою, мимохідь завваживши, що від наволочки затхло смердить. Це, мабуть, через те, що протягом трьох останніх днів я не ставала під душ, адже з ліжка вибиралася винятково для того, щоб відвідати вбиральню й сьорбнути пригорщу води з-під крану у ванній. На тумбочці обіч ліжка — коробка із шоколадно-м'ятним печивом *Thin Mint*, яке я витягла з морозилки, і ще одна — з бісквітами *Milano* (про запас). Надворі весна, там тепло й сонячно, але я зачинила вікна й позасмикувала фіранки, аби тільки не бачити

ані отих мамських батальйонів, які демонстративно пнуть-ся тротуарами з гігантськими візочками, ані молодиків за сорок у дорогезних замшевих черевиках і з бородами, плеканими, наче деревця бонсай, — ці ферти зазвичай щось постять у твітер просто на ходу, — ані туристів, які селф-ляться на тлі безвідходних ресторанів, у яких усе їдло суто органічне й приготоване з продуктів від місцевих виробників.

У кімнаті потемок, двері замкнені. Доньок немає. Лежати на цих м'яких простирадлах, що просякли нашим спільним запахом волосся, шкіри та сексу, який у нас був два тижні тому, — це все одно, що взагалі бути неживою.

Тук-тук-тук. А потім — та хай йому грець! — звук ключа, що обертається в шпарині. Заплюшую очі, скручуюся в грудочку — така собі дітвацька гра. Мовляв, якщо ти нікого не бачиш, то й тебе також ніхто не знайде.

— Забирайтеся! — вигукую я.

Але, замість забиратися, відвідувач заходить і сідає біля мене на ліжко. Відтак торкається мого плеча, яке зараз — сама лиш безформна опуклість під пуховою ковдрою.

— Рейчел, — каже Бренда.

Надзвичайно проблемна, найдокучливіша з моїх клієнток, зустріч із якою була в мене призначена на минулу п'ятницю. Цілу хвилину я міркую над тим, як це вона спромоглася потрапити до будинку, аж тоді згадую, що дала ключ її онукові Маркусу ще торік, щоб він поливав квіти й виймав зі скриньки пошту під час весняних канікул. За цю роботу заплатила йому грубі гроші — аж десять баксів. Він тоді сором'язливо спитав, чи не можу я, бува, відвести його до книгарні, де продають комікси, і ми пішли туди, тримаючись за руки.

— Вибач, що зустріч зірвалася, — бурмочу я.

Голос мій звучить так, наче лунає із забитого зливу в рукомийнику. Я кашляю, прочищаючи горло. Боляче. Усюди боляче.

— Не переймайся, — відповідає Бренда.

Стискає моє плече й підводиться. Чую, як вона никає сюди-туди кімнатою. Піднімає жалюзі, розчахує вікно, і мої оголені руки одразу вкриваються сиротами від доторку прохолодного вітру. Насилу розплющую одне око. У Брендиних руках — білий пластиковий кошик для брудної білизни, який вона швидко заповнює, збираючи мій абияк пожбурений на підлогу одяг. У кутку стоять віник і швабра, а ще цебро з якимось причандаллям для вбирання: рідиною для миття вікон, засобом для миття меблів, рідким олійним милом, аерозолем-очишувачем — хтозна, може, він упоратеться навіть з тією плямою, що залишилася на стіні після того, як я жбурнула в неї вазу з тюльпанами й водою, що вже засмерділася?

Заплющую очі. І розплющую, відчувши солодкаво-пряний запах соснового очишувача. Наче правцем побита, дивлюся, як Бренда спочатку замітає в кімнаті, а потім занурює швабру в цебро, витискає її і заходить мити підлогу.

— Нащо? — хриплю я. — Ти не мусиш...

— Я так чиню не для тебе, а для себе, — озивається Бренда, не полишаючи справи.

Вона стоїть нахилившись, каштанове волосся зібране в кінський хвіст. Виявляється, у неї справді є сорочка без декольте, штани, які не обпинають, наче друга шкіра, і черевички без підборів а-ля стриптизерка та — Господи, твоя воля! — без золотої рибки у дванадцяти сантиметрах люциту¹.

¹ Люцит — прозорий акриловий пластик. (Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.)

Бренда має підлогу. І витирає пил. Вона пшикає на стіни аерозолем-очищувачем, допоки вони не стають такими гладенькими й чистими, як того дня, коли ми тільки-но сюди переїхали.

Крізь відчинене вікно долинають звуки життя, яке вирує там, зовні: «На сайті радили пауерйогу, але я навіть не спітніла!» — «Ти хіба не розумієш натяків?» — «Себастьяне! Ах ти паскудний собака!»

Я відчуваю запах весняного міста: пахощі розжареної олії з пекарні з домашніми пундиками, яка нещодавно відчинилася трохи далі по вулиці; аромат свіжої трави й брудних калюж; сморід собачого посліду — очевидно, постарався той самий паскудний Себастьян. Я чую дитяче скиглення, заспокійливе бурмотіння матері, чую галас зграйки молодиків — вони, певно, простують чи то на заняття паркурком, чи то до спортивної зали, чи то на кросфіт, а може, уже повертаються звідти.

«Мій район — це просто ганьба якась», — думаю я. Я живу на вулиці Банальній, на проспекті Передбачуваних. Ба навіть гірше, я сама — живе уособлення банальності. Мені під сорок, вага, яку я набрала під час вагітності й так і не подумала скинути, висить у мене на талії, наче рятувальний круг, з якого випустили повітря, до того ж у мене зморшки, сиві корені й груди, які мають пристойний вигляд лише тоді, коли на мені бюстгальтер з кісточками. Мою світлину можна хоч у вікіпедії розміщати з підписом: «Покинута дружина, Бруклін, 2014 рік».

Бренда дуже обережно змушує мене звестися й веде до крісла в кутку. Я колись купила його на блошиному ринку. Оббивка на ньому світло-жовтого кольору з візерунком-принтом. Це саме той фотель, у якому я сиділа, коли годувала грудьми своїх дівчат, коли читала, коли писала статті.

Я дивлюся, як Бренда спритно стягає простирадла з ліжка, витрушує подушки із зім'ятих наволочок, збиває їх, умостивши на коліні, а потім знову кладе на ліжко. Кімната топиться в пилу, порошинки танцюють у променях світла, що пробиваються крізь брудні шибки (я вже бозна-скільки часу планувала вимити вікна).

Стискаюся в грудочку, підтягаю обліплені надолком нічної сорочки коліна до грудей.

— Навіщо допомагаєш? — питаю я.

Бренда лагідно дивиться на мене.

— Намагаюся бути корисною, — каже вона, після чого виходить з кімнати з обережком брудної білизни й повертається зі стосом чистої.

Ця жінка так довго й сумлінно змагається з простирадлом на резинці, що зрештою я зводжуся з крісла й беруся їй допомагати.

Потім Бренда йде до ванної кімнати та вмикає душ.

— Ходи-но сюди, — каже вона.

Я знімаю нічну сорочку та стаю під душ, опустивши руки. Нахилию голову, щоб відчувати, як теплі струмені перріщать по щоках, підборіддю, повіках. Сльози змішуються з водою, стікають до водостоку.

Коли я була маленькою і вчергове поверталася додому зі швами, прикритими стерильними пластирами для зведення країв ран, мама протирала мене губкою, а відтак сядовила на край ванни й мила мені волосся. Лила теплу воду на голову, втирала шампунь, після чого змивала, потім наносила кондиціонер та ще раз змивала. Вона торкалася товстого, перекрученого рожевого рубця, що проліг посеред грудей, а тоді обережно промокала його досуха.

«Моя прекрасна дівчинко, — казала вона. — Моя прекрасна, вродлива дівчинко».

Простирадла шовковисті й прохолодні, наче вода в ставку, але я не лягаю.

Я спираюся на узголів'я ліжка й ставлю запитання, яке сама до того чула сотню разів від десятків підопічних:

— І як мені тепер жити?

Бренда сумовито всміхається.

— Почни все спочатку, — каже вона. — Як усі ми.

ЧАСТИНА I

ПОЛОВИНА СЕРЦЯ

РЕЙЧЕЛ

1985 РІК

Я народилася з хворим серцем. Саме ця фраза перетворювала мене на об'єкт усезагального співчуття, починаючи з дошкільного віку й аж до шостого класу, коли я вирішила, що вроджена вада серця — не найкращий привід для популярності, і припинила згадувати про свій стан у школі. Моя хвороба мала назву «атрезія тристулкового клапана». Це означало, що клапан між правим передсердям і шлуночком не сформувався як слід. Кров, яка мала рівномірно циркулювати із серця до легень, натомість кволо цяпала — геть чисто школяр-ледащо, який проспав і якому тепер нехить мчати на автобус. Паскудна річ, якщо хочеться, як то кажуть, вижити.

Мені поставили діагноз за тридцять шість годин після народження, коли я вирішила розважити лікарів тим, що враз посиніла, наче слива. У місцевій лікарні не змогли визначити, що зі мною відбувається, а лише збагнули, що не в змозі зарадити, тому санавіацією хутенько доправили мене до дитячого шпиталю Маямі, де мені провели операцію під назвою «модифікований анастомоз Блелока — Тауссіг», щоб циркуляція крові відбувалася безперешкодно.

Щойно я одужала, мої налякані батьки забрали мене додому разом з кисневим балоном і вказівками щодо того, як їм діяти, якщо я знову посинію чи задихатимуся. Перший рік я спала в пересувній колисці, яка стояла поряд з ліжком батьків, з того боку, де спала мама. Цілу ніч вона тримала

руку в мене на грудях. Зі світлин того часу на світ дивиться якась морхля дрібнюсінька родзинка в завеликих для неї повзунках — без натяку на зворушливу пухлявість нормальних немовлят, яких усім так кортить приголубити.

«Уповільнений розвиток», — записали лікарі в моїй картці, і мама сприйняла це так само, як школярка-відмінниця реагує на першу незадовільну оцінку. Їй здавалося, ніби це її провина, боцімто це вона не здатна була мене як слід виховувати, а не я не могла рости як годиться.

Мама працювала в бібліотеці. Після того як на світ з'явився мій старший брат, — неповний робочий день, але робота все одно їй подобалася. Коли мені поставили діагноз, вона звільнилася і цілком присвятила себе піклуванню про мене.

— Ми додавали оливкову олію до твого дитячого харчування, — якось розповіла вона мені.

Повідомити про це вона вирішила тоді, коли я в підлітковому віці саме підсіла на першу з багатьох дієт — тих, що «втрають три кілограми за вихідні». Меню цієї дієти складалося лише з грейпфрутів й огірків.

Мама годувала мене рисовою кашею з вершковим маслом, товстим шаром намащувала його на хліб та галетне печиво, готувала мені молочні коктейлі, а решта моїх однолітків пили звичайне молоко. Та все одно кілька років пішло на те, щоб я спромоглася набрати мінімально припустимі для свого віку зріст і вагу. Кілька років минуло, перш ніж мені дозволили спати на самоті у своїй кімнаті, проте все одно протягом усього мого дитинства й підліткового віку я щонайменше раз на тиждень прокидалася від доторку матеріної руки до власних грудей і бачила над собою її перелякане обличчя. Страх, утім, швидко змінювався полегшенням, щойно вона пересвідчувалася, що я досі дихаю, що моє серце б'ється, що я жива.

— Ми думали, що втратимо тебе, — повторювала вона мені знову і знову. І важко їй в цьому винуватити.

На додачу до всіх операцій і пов'язаного з ними ризику, у шестирічному віці я захворіла на плеврит — легеневу інфекцію, через яку насиченість моєї крові киснем упала до небезпечно низького рівня. Батьки відвезли мене до кардіолога, який негайно відрядив нас до лікарні. Там мене терміново прооперували, звузивши вени, які надто розширилися в марній спробі допомогти моєму тілу якось упоратися з тим несправним серцевим клапаном. Я повернулася додому вже наступного дня, хоча мама зізнавалася, що вона благала лікарів лишити мене в лікарні якнайдовше, оскільки їй здавалося, що вона не витримає, якщо я знову посинію. До того дня, коли я відсвяткувала сьомий день народження, мене ушпиталювали шість разів (один раз після плевриту, один раз із запаленням легенів, чотири рази задля проведення коронарографії¹, щоб лікарі перевірили, як там мій шунт).

Коли мені було вісім років, я знову потрапила до дитячого шпиталю Маямі, цього разу задля проведення операції на відкритому серці. Вона називалася «операція Фонтена» і мала на меті скасувати необхідність у шунті. Того разу в шпиталі мене тримали цілий місяць. Мама була страшенно перелякана через операцію, їй жахала сама думка про те, що мені знову розітнуть груди й моє бідолашне зморене серце виставлять на всезагальний огляд. Щоп'ятниці протягом трьох місяців перед «днем ікс» вона тягнула мене до синагоги, і, коли рабин питав, чи не потребує хтось мішеберах, спеціальної молитви про зцілення, мама йшла зі мною до біми, підвищення, з якого читали Тору, щоб рабин

¹ Метод рентгенологічного дослідження уражень вінцевих (коронарних) артерій серця.

міг покласти руки мені на плечі й прочитати молитву. Я не зізнавалася їй, що потайки чекала на операцію майже з нертерпінням. І гадала, що, коли мене прооперують, мама нарешті припинить постійно перейматися, а я зможу щоп'ятниці допізна дивитися телевізор.

Єдине, що запам'яталося мені про операцію, — це те, як доктор Боб, анестезіолог, наказав мені рахувати у зворотному порядку від десяти до нуля.

— Десять... дев'ять... вісім... — почала я, а відтак прокинулася в післяопераційній палаті.

Біля мого ліжка сиділа й ридала мама.

Перші кілька днів я провела підключеною до апарату штучної вентиляції легенів. Мама сиділа обіч, тримаючи мене за руку. Полишати мене бодай на мить вона відмовлялася, харчувалася канапками та яблуками й поралася з ними вільною рукою, постійно зі мною розмовляючи. Тато приходив після роботи та щоразу приносив якусь м'яку іграшку: пухнасту качку, плюшевого ведмедика, рожевого зайця із шовковистими хутряними вухами. Він тицяв іграшку мені попід руку й цьомкав мене в чоло.

— Вона в нас боєць, — казав він мамі, простягаючи їй паперові хустинки й плескаючи по плечу.

Потім він сідав у кутку й гортав журнали, поки мама зачісувала мене, опоряджала мою лікарняну сорочку чи плакала, коли вважала, що я заснула.

— Моя суперова мама, — казала я, а вона усміхалася мені тремкою відважною усмішкою.

Я провела багатько днів і навіть кілька безсонних ночей, намагаючись дібрати правильні слова, щось, що її заспокоїло б, але водночас було б правдою. «Обіцяю, що не помру», — це був найочевидніший з варіантів, але я була не певна, що можу таке пообіцяти. Крім того, мамі не сподо-

балосся б, що я думаю про смерть. Отже, залишився варіант «суперова мама», і саме цей напис я увічнила на кухлі, який власноруч розмалювала для неї на день народження.

Близько восьмої вечора вони нарешті йшли. Мама цілувала мене, її веснянкувате обличчя було бліде і зморене, кучеряве каштанове волосся, зазвичай вирівняне й ретельно доглянуте, вона збирала в недбалий кінський хвіст. Та то виводив її з палати, поклавши дужу руку їй на спину між лопатками й ніжно голублячи. Іноді я бачила, як вона вмощувала голову на його плечі. Вряди-годи чула, як він шепотів їй на вухо: «Кохаю тебе».

На другому тижні після операції я досі залишалася в ліжку, годували мене через зонд, у венах були катетери, а з грудей стирчали якісь трубки.

— Маєш чудовий вигляд! — казала моя лікарняна подружка Аліса, укотре навідуючись до моєї палати, попри те що, як мені відомо, їй категорично забороняли полишати свою.

Коли я щойно потрапила до лікарні, то на її дверях побачила велику табличку з написом «МАСКОВИЙ РЕЖИМ І МИТТЯ РУК ОBOB'ЯЗКОВІ». Ще я чула, як медсестри сварили її за те, що вона вештається лікарнею.

Алісі було дванадцять, вона навчалася в шостому класі, але була така дрібна, що ми виявилися майже однакові на зріст. В Аліси в дитинстві була лейкемія, і це вплинуло на її розвиток. Вона тепер назавжди залишиться низенькою, навіть коли подорослішає.

— Це якщо я стільки протягну, — часто повторювала вона.

Якийсь час лікарі вважали, що Аліса одужала. Вона прожила цілих п'ять років без рецидиву. Потім, коли їй було десять, її стан знову погіршився. Однак вона встигла пробути за межами лікарні досить довго, щоб тепер розповідати